

PATVIRTINTA

Birštono vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“
direktoriaus 2017 m. rugsėjo 6 d.

įsakymu Nr. (1.3)-V1-31

**BIRŠTONO VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „VYTURĖLIS“
PATYČIŲ PREVENCIJOS, INTERVENCIJOS IR STEBĖSENOS
TVARKOS APRAŠAS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Birštono vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“ (toliau – Lopšelis-darželis) Patyčių prevencijos, intervencijos ir stebėsenos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti Lopšelio-darželio bendruomenei sukurti saugią, vaiko asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Darželyje, kurioje vaikai jaučiasi gerbiami ir saugūs. Psichologinė vaikų savijauta ir saugumas Lopšelyje-darželyje susijęs su emocine vaikų, darbuotojų, tėvų gerove, jų tarpusavio santykiais.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių prevencijos priemones ir būdus, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnius. Intervencija tai švietimo pagalbos priemonių visuma, koordinuoti veiksmai vadovo, pavaduotojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Lopšelio-darželio darbuotojų, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą Lopšelyje-darželyje.

4. Tvarkos aprašo tikslas – saugios aplinkos kūrimas, apimantis glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: darželio veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus įstaigos mikroklimato kūrimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) įtraukimą.

5. Lopšelio-darželio veikla ir valdymas:

5.1. **Atsakomybė:** Lopšelio-darželio vadovas atsako už sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios vaikams aplinkos kūrimu rūpinasi darželio vaiko gerovės komisija.

5.2. **Vertybės:** Lopšelis-darželis puoselėja pozityvių vertybių sistemą: mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, kūrybiškumą, bendradarbiavimą, nuoširdumą, toleranciją, dėkingumą – kurią atitinka visų Lopšelio-darželio darbuotojų elgesys ir veikla.

5.3. **Elgesio normos:** Lopšelyje-darželyje susitariama dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus / laukiamas, tiek neleistinas / nepageidaujamas vaikų elgesys, numatomi ugdytinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems Lopšelio-darželio bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas Lopšelio-darželio darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų ugdytinių elgesį.

5.4. **Pareigybių aprašai:** darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios ugdymo (si) aplinkos puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias.

5.5. Reagavimo į smurtą ir patyčias Lopšelyje-darželyje tvarka: Lopšelio-darželio direktorius įsakymu patvirtina smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Lopšelyje-darželyje tvarką, kurioje:

5.5.1. įtvirtina, kad visi Lopšelio-darželio darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

5.5.2. nustato pranešimų apie smurtą ir patyčias procedūrą (kokia forma, kam ir per kiek laiko apie smurtą ir patyčias praneša Lopšelio-darželio bendruomenės nariai);

5.5.3. apibrėžia Lopšelio-darželio darbuotojų veiksmų seką ir jų tarpusavio bendradarbiavimą, įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias tarp vaikų;

5.5.4. nustato, kokių priemonių imasi Lopšelio-darželio vadovas, gavęs pranešimą, kad Lopšelio-darželio darbuotojas patiria smurtą ar patyčias ar pats smurtauja ar tyčiojasi;

5.5.5. apibrėžia smurto ir patyčių atvejų Lopšelyje-darželyje registravimo tvarką (patyčių dinamikos analizei ir atitinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių planavimui);

5.5.6. numato švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) priemones smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniais), tėvams(globėjams);

5.6. **Lopšelio-darželio bendruomenės narių informavimas:** su Lopšelio-darželio nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai;

5.7. **Bendradarbiavimas:** Lopšelis-darželis, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su ugdytinių tėvais(globėjais), vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

6. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

6.1. Nuoseklus vaikų savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, bendravimo ir kitų socialinių įgūdžių ugdymas vykdomas: integruojant į ugdymo turinį, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas, priešmokyklinio ugdymo grupėse įgyvendinant prevencinę programą „Zipio draugai“;

6.2. Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimas (ne rečiau kaip kartą per ketverius metus) vaikų socialinių emocinių kompetencijų ugdymo srityje, tap pat tobulinti asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

7. Pozityvaus Lopšelio-darželio mikroklimato kūrimas:

7.1. Lopšelio-darželio bendruomenės narių santykiai: kuriama ugdymo(si) aplinka palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarba ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai. Skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo Lopšelio-darželio bendruomenei jausmai;

7.2. pozityvaus mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas, susideda iš sekančių etapų:

7.2.1. esamos situacijos įvertinimas: Lopšelio-darželio Vaiko gerovės komisija apklausos, stebėjimo, pokalbių būdu renka informaciją apie ugdymo(si) aplinkos saugumą, darželio bendruomenės narių santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

7.2.2. pozityvaus Lopšelio-darželio mikroklimato kūrimu rūpinasi Lopšelio-darželio direktorius ir Vaiko gerovės komisija, įtraukdami į šį procesą visus bendruomenės narius. Sprendimų ieškoma diskutuojant ir tariantis;

7.2.3. numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės mikroklimatui gerinti, siekiant spręsti problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių riziką;

7.2.4. darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja Lopšelio-darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui;

7.2.5. vertinamas priemonių veiksmingumas, analizuojami pasiekti rezultatai, numatomos galimybės tobulinti priemones.

8. Tėvų(globėjų) įtraukimas:

8.1. tėvų(globėjų) aktyvumo skatinimas: kuriant saugią ugdymo(si) aplinką, įtraukiant juos į priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą vietos bendruomenėje;

8.2. tėvų(globėjų) mokymas prevencinėje programoje „Mokykla tėvams ir auklėtojams“, jų konsultavimas, informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos Lopšelyje-darželyje kūrimo klausimais.

9. Su Lopšelio-darželio nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

10. Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – patyčių situacijos Lopšelyje-darželyje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

11. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Lopšelio-darželio veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi Lopšelio-darželio vadovas, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių auklėtojai, direktoriaus pavaduotojas ugdymui, o jos vykdyme dalyvauja visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai.

12. Lopšelio-darželio vadovas yra atsakingas už Tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą, už stebėsenos rezultatais paremtą kasmetinio darželio patyčių prevencijos priemonių plano parengimą, jo pristatymą bendruomenei ir vykdymą.

13. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau 3 atsakingi asmenys, **sudarantys patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo grupę** (toliau – Vykdyto grupė). Lopšelio-darželio vadovas Vykdyto grupės nariais paskiria tris Vaiko gerovės komisijos narius, kurie kasmet:

13.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminės bendruomenės narių apklausos vykdymą ir apibendrina jos rezultatus;

13.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių auklėtojų ar direktoriaus pavaduotojo ugdymui dėl Lopšelyje-darželyje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

13.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

13.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

13.5. teikia siūlymus Lopšelio-darželio direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

14.6. teikia siūlymus Lopšelio-darželio direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo;

13.7. atlieka kitus Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

14. Direktoriaus pavaduotojas ugdymui kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius

vykdymo Tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA LOPŠELYJE-DARŽELYJE

15. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas Lopšelio-darželio administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguodamas:

15.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

15.2. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis tėvus(globėjus ar darželio darbuotojus, ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

15.3. informuoja direktoriaus pavaduotoją ugdymui apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias; (Priedas Nr. 1).

16. Direktorius pavaduotojas ugdymui, gavęs informaciją apie įtariamas ir/ar įvykusias patyčias:

16.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

16.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus(globėjus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

16.3. vykdo tolesnę patyčių situacijos stebėseną.

16.4. užpildytą pranešimo apie patyčias formą registruoja **Patyčių registracijos žurnale**.

17. Nesibaigus patyčių situacijai, imasi spręsti patyčių atvejį.

18. esant sudėtingesnei situacijai, inicijuoja Vaiko gerovės komisijos posėdį.

19. Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

19.1. numato veiksmų planą (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, kt. priemonės), supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

19.2. informuoja Lopšelio-darželio direktorių apie esamą situaciją;

19.3 vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui.

20. Lopšelio-darželio bendruomenės nario, įtarusio patyčias ar liudijusio patyčių atvejį, gavusio apie jas pranešimą, veiksmai:

20.1. informuoti Lopšelio-darželio direktorių arba direktoriaus pavaduotoją ugdymui, užpildant formą (Priedas Nr. 1).

21. Lopšelio-darželio direktorius, sužinojęs apie Lopšelio-darželio darbuotojo patiriamas patyčias arba Lopšelio-darželio darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, kad būtų užkirstas kelias tolimesnėms patyčioms.

22. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius Lopšelyje-darželyje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

24. Kiekvienų mokslo metų pabaigoje atliekama anoniminė tėvų(globėjų) ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją Lopšelyje-darželyje. Duomenys apibendrinami ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

PRITARTA

Birštono vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“
mokytojų tarybos posėdžio protokoliniu nutarimu
2017 m. rugpjūčio 31 d. posėdžio protokolas Nr. 3

PRITARTA

Birštono vaikų lopšelio-darželio „Vyturėlis“
tarybos posėdžio protokoliniu nutarimu
2017 m. rugsėjo 6 d. posėdžio protokolas Nr. 2

BIRŠTONO VAIKŲ LOPŠELIO-DARŽELIO „VYTURĖLIS“
PRANEŠIMO APIE SMURTĄ IR PATYČIAS FORMA

(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie smurtą ir patyčias:	
Kas pranešė apie smurtą ir patyčias:	
Kada įvyko smurtas ir patyčios (data, val.):	
Kur įvyko smurtas ir patyčios:	
Kokia smurto ir patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pabraukti) :	
<ol style="list-style-type: none">1. Fizinės: užgauliojimas veiksmais (stumdytas, įspyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, plaukų pešiojimas, žnybimas, daiktų atiminėjimas ir pan.);2. Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, veido mimika, ignoravimas, siekiant parodyti, kad yra nepageidaujamas ar atstumiamas;3. Elektroninės: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių ar elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbiuose, asmeninio gyvenimo detalių viešinimas ir pan.);4. Kiti pastebėjimai (įrašyti)	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojimas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Asmens, vaiko, patyrusio smurtą ir patyčias vardas, pavardė, amžius, grupė:	
Asmenų, vaiko/ų, kuris tyčiojosi vardas, pavardė, amžius:	
Asmenų, vaiko/ų, stebėjusio patyčias vardas, pavardė, amžius:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Darželio pedagogo ar kito darbuotojo elgsys šioje patyčių situacijoje:

--

--

Pranešėjo pavardė, vardas, parašas

Veiksmų po įvykio planas su:

Asmeniu, vaiku patyrusiu patyčias:	
Asmeniu, vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojais:	
Patyčių dalyvių tėvais (globėjais):	
Kitais Darželio darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	

(Data)

Pavadootoja ugdymui

(parašas)

Laima Jusienė

